

ANTIPESTPROTOCOL

Juni 2013

Inhoudsopgave

1. Antipestprotocol
2. Waarom een antipestprotocol?
3. Theorie: Wat is pesten?
4. Doelstelling: Wat willen we bereiken?
5. Middelen: Hoe willen we pesten voorkomen?
6. Aanpak: Hoe pakken we pestgedrag aan?
7. Digitaal pesten: Wat is het?

1. Antipestprotocol

Een onderwijsprotocol tegen pesten probeert door samenwerking met alle betrokken partijen het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en te voorkomen. Hiermee wil onze school het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van de kinderen verbeteren.

De medezeggenschapsraad, directie en het personeel van OBS de Octopus verklaren het volgende:

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als voor de pesters. Dit ernstige probleem moet aangepakt worden, in het bijzonder door de ouders en de leerkrachten.

Medezeggenschapsraad, directie en personeel moeten zo goed mogelijk samenwerken met leerlingen en ouders om het probleem "pesten" op te lossen.

De ondertekenaars van dit protocol verplichten zich tot het volgende:

- hulp bieden aan het gepeste kind
- hulp bieden aan de pester
- hulp bieden aan de zwijgende middengroep
- hulp bieden aan de leerkracht
- hulp bieden aan de ouders
- het bewust maken en bewust houden van alle betrokkenen van het probleem
- het gericht voorlichten van alle betrokkenen van De Octopus
- het aanstellen van een vertrouwenspersoon op school
- het aanleggen van toegankelijke, goede informatie over het probleem "pesten"

Elke twee jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zonodig bijgesteld.

Een afschrift van dit protocol wordt aan alle ouders beschikbaar gesteld.

OBS de Octopus, Capelle aan den IJssel

Juni 2013

Getekend namens

directie

personeel

medezeggenschapsraad

2. Waarom een antipestprotocol?

OBS de Octopus wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat met een prettige sfeer in de klas en daarbuiten.

Het kan helaas ook voorkomen dat een kind door andere kinderen wordt gepest. Dit protocol beschrijft de wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen.

Uitgangspunten:

- De school vindt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen erg belangrijk. Het respectvol omgaan met elkaar en het accepteren dat iedereen uniek is, vormen hierbij de uitgangspunten.
- De Octopus wil voor alle kinderen die de school bezoeken, een veilige en prettige school zijn. Dit brengt met zich mee dat wij expliciet stelling zullen nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen zullen nemen wanneer wij pestgedrag signaleren of gemeld krijgen.
- Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Indien dit probleem niet snel opgelost wordt, heeft dat verregaande gevolgen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het gepeste kind.

Preventieve maatregelen:

- De school hanteert schoolregels (zie schoolgids).
- In alle groepen wordt iedere week een les van de Vreedzame School gegeven. Hierbij worden allerlei thema's besproken zoals: hoe maak je vriendjes, hoe zeg je dat je iets niet wil of fijn vindt. Ook wordt er expliciet aandacht besteed aan pestgedrag: wat is pestgedrag en wat doet de leerkracht eraan indien het toch voorkomt. De kinderen wordt verteld dat als je aan de leerkracht vertelt dat jij of iemand anders gepest wordt, dit geen klikken is. Bij een probleem dat de leerling niet aan de eigen leerkracht durft te vertellen, kan een kind naar een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht, een zogenaamde vertrouwenspersoon voor dit kind, koppelt het probleem vervolgens terug naar de leerkracht van het kind en de directeur. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling gewaarborgd zijn.
- Aan het begin van ieder schooljaar bespreekt de leerkracht met de leerlingen de schoolregels en stelt hij in samenspraak met de kinderen een omgangsprotocol vast. Dit omgangsprotocol hangt in de klas. De kinderen en de leerkracht(en) ondertekenen het protocol. Gedurende het schooljaar zorgen leerkracht en leerlingen ervoor dat de afspraken worden nageleefd.
- De school heeft een leerlingvolgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. De leerkrachten werken actief aan het bevorderen van een goed pedagogisch klimaat in hun groep. (zie schoolplan)
- Indien de leerkracht aanleiding daartoe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek.
- Bij de overdracht van de groep aan het eind van het schooljaar naar de nieuwe leerkracht van het volgende schooljaar is pestgedrag een onderwerp van gesprek, indien dit aan de orde is.
- Met de medewerkers van IJsselkids is afgesproken dat zij pestgedrag tijdens het overblijven melden aan de leerkracht/directeur.

- De groepsleerkracht houdt in het leerlingdossier van de kinderen die bij het pesten betrokken zijn (pester en gepeste) de gebeurtenissen en acties bij.

3. THEORIE: Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Pesten vinden wij:

- elkaar met opzet fysiek pijn doen, zoals schoppen, slaan, knijpen, ergens mee gooien
- elkaar bewust vernederen, b.v. uitschelden, uitlachen, buitensluiten, één tegen één of met meer kinderen tegen één.
- Vernielen of verstoppen van elkaars spullen.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Een bijnaam gebruiken, niet bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot of leerling ("het was maar een grapje")
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Beledigen
- Opmerkingen maken over kleding
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden/lopen
- Bezittingen afpakken
- Allerlei andere vormen van (be)dreigen en/of agressie
- Cyberpesten : vervelende berichtjes op facebook, MSN etc.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij pesten kan uitgegaan worden van 8 partijen :

1. De gepeste, het slachtoffer
2. De pester
3. De rest van de groep (de zwijgende middengroep)
4. De groepsleerkracht

5. De intern begeleider
6. De ouders
7. De directie
8. Externe instanties

De gepeste leerling en de pester hebben er alle belang bij niet over het pesten te praten. Hierdoor wordt het vaak niet opgemerkt.

De zwijgende middengroep is onder te verdelen in:

- Een groep leerlingen die actief mee pest (uit angst om zelf slachtoffer te worden)
- Een groep die mee pest om van de situatie te profiteren
- Een groep die niets doet om de situatie te veranderen
- Een groep die niet doorheeft wat zich afspeelt in de klas
- Een groep die een hogere status heeft in de klas en het af en toe opneemt voor het slachtoffer. Deze laatste groep wordt meestal het zwijgen opgelegd.

Pesters zijn fysiek en/of verbaal sterker dan hun slachtoffers. Ze neigen ertoe agressief te reageren in veel verschillende situaties, ze hebben een zwakke controle over hun agressie en een positieve houding ten opzichte van geweld.

De gepesten zijn fysiek vaak zwakker dan gemiddeld, hebben een negatief zelfbeeld (als gevolg van het gepest worden) en zijn erg kwetsbaar. Ieder kind dat afwijkt van een door de meerderheid vastgestelde norm loopt kans slachtoffer te worden.

4. DOELSTELLING: Wat willen we bereiken?

1. De gepeste, het slachtoffer:

Hij /zij voelt zich voldoende veilig op school om pesten bespreekbaar te maken en wordt ondersteund bij het versterken van de weerbaarheid.

2. De pester

Hij/zij moet bewust worden gemaakt van het ongewenste gedrag en wordt ondersteund bij het voorkomen van pestgedrag en/of omzetten van pestgedrag in goed gedrag.

3. De rest van de groep

De groep neemt verantwoordelijkheid t.a.v. het pestgedrag. De groep wordt betrokken bij het proces om verder pestgedrag te voorkomen.

4. De groepsleerkracht

Hij/zij is de spin in het web, zorgt ervoor dat pesten gesignaleerd wordt, ouder(s)/verzorger(s) geïnformeerd worden en dat er een aanpak komt tegen pestgedrag. Indien er een signaal van pesten via de ouder(s)/verzorger(s) bij de leerkracht aangegeven wordt, pakt de leerkracht dit serieus op. Samen met anderen zorgt hij/zij ervoor, dat er gewerkt wordt aan het voorkomen en bespreekbaar maken van pestgedrag. Uiteraard heeft de groepsleerkracht een voorbeeldfunctie.

5. De internbegeleider

Deze zorgt samen met de leerkracht voor een goede signalering en aanpak van pestgedrag door het bespreken en evalueren van het gedrag tijdens groepsbesprekingen. Daarbij kan de intern begeleider hulp bieden bij het voeren van kind- en oudergesprekken.

6. De ouder(s)/verzorger(s)

Het is belangrijk, dat ouder(s)/verzorger(s) snel geïnformeerd worden door de leerkracht als er gepest wordt.

Het kan echter ook zo zijn, dat de signalen van pestgedrag door kinderen niet op school maar thuis afgegeven worden. Als school streven we ernaar alles in de het oog te houden en te bespreken met kinderen dat ze bij ons terecht kunnen. Het is heel belangrijk, dat ook ouder(s)/verzorger(s) direct contact opnemen met de leerkracht als zij signalen krijgen.

Bij structureel pestgedrag worden ouder(s)/verzorger(s) van zowel de pester als de gepeste intensiever betrokken bij het proces en volgen er uitgebreidere gesprekken. Zij moeten duidelijk weten wat de acties vanuit de school zijn en de eventuele consequenties voor het kind. Ouder(s)/verzorger(s) dienen in bepaalde gevallen hun schriftelijke toestemming te geven, bijvoorbeeld bij aanmelding voor schoolmaatschappelijk werk of weerbaarheidstraining.

Voorwaarde is een samenwerking tussen ouder(s)/verzorger(s) en school. Vertrouwen in elkaar is hierbij noodzakelijk.

7. Directie.

De directie wordt ingeschakeld, wanneer eerdere aanpakken geen effect hebben gehad. Ook kan zij ingeschakeld worden bij gesprekken met leerlingen, ouder(s)/verzorger(s), enz. Ook bij eventuele verdere acties en sancties wordt de directie betrokken.

8. Externe instanties

Zij helpen kinderen die gepest worden en de pesters, als eerdere aanpakken niet geholpen hebben. Zij helpen het gepeste kind bij het weerbaar maken en het vergroten van het zelfvertrouwen. Ook de pester begeleiden zij bij het vinden van de goede omgang met een ander. Voorbeelden van externen zijn schoolmaatschappelijk werk en orthopedagogen.

5. MIDDELEN: Hoe willen we pesten voorkomen?

5.1. Gedragsregels

De kinderen gaan met elkaar om volgens de vuistregels van onze school.

Te weten:

1. je houdt rekening met elkaars welbevinden.
2. je gaat respectvol om met je omgeving.

5.2. Groepsafspraken

Aan het begin van het schooljaar maakt de leerkracht samen met de leerlingen groepsafspraken betreffende gedrag. Deze regels hangen in de klas voor iedereen goed zichtbaar.

5.3. Een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling : De Vreedzame School

Door het gebruik van de methode “de Vreedzame School” wordt er preventief gewerkt aan de sociale vaardigheden. Deze methode werkt thematisch, waarbij ook het onderwerp pesten aan bod komt. De werkgroep “De Vreedzame School” stuurt het proces van implementatie en borging aan. Tijdens het buitenspelen in de kleine pauze zijn er mediators vanuit de Vreedzame School op het plein aanwezig om conflicten op te lossen.

5.4. Een leerlingvolgsysteem voor sociaal vaardigheden

Door het leerlingvolgsysteem “Viseon” wordt in de groepen 3 t/m 8 de sociale ontwikkeling van leerlingen en de groep in kaart gebracht en volgt indien nodig een plan van aanpak.

In de groepen 1 en 2 wordt gewerkt met het leerlingvolgsysteem van Memelink, waarbij ook de sociale vaardigheden in beeld worden gebracht, na signalering volgt indien nodig ook hier een plan van aanpak.

5.5. Scholing leerkrachten

Leerkrachten hebben zich verdiept in de sociale ontwikkeling van kinderen via studiedagen over de methode De Vreedzame School, over de aanpak van pestgedrag en over het voeren van ouder- en kindgesprekken.

5.6. Informatie aan ouders

Bij inschrijving worden ouders geattendeerd op de gedragsregels van onze school, die vermeld staan in de informatiekalender. Het omgangsprotocol staat vermeld in de schoolgids.

Tijdens de informatie-avond aan het begin van het schooljaar wordt in de groepen door de leerkracht met de ouder(s)/verzorger(s) gesproken over hoe we met elkaar omgaan en de rol van de Vreedzame School hierin.

6. AANPAK: Hoe pakken we pestgedrag aan?

Stap 1:

Eerst proberen er zelf en samen uit te komen (afhankelijk van incident, anders stap 3 e.v.)

Stap 2:

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt en in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt, legt het kind het probleem voor aan de leerkracht. Ook andere getuigen kunnen dit aangeven.

De leerkracht neemt dit serieus. Negeren helpt niet, want dit geeft de pester een wapen in handen om door te gaan.

Stap 3:

De leerkracht bespreekt met de betrokken kinderen het incident en komt samen met hen tot oplossingen en afspraken. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt. Deze aantekeningen komen in het dossier van zowel de pester als het gepeste kind.

Informereren van de ouder(s)/verzorger(s) is een mogelijkheid in deze fase, afhankelijk van incident en historie.

Stap 4:

Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij de overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name situaties die zich bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, overblijven, gymlessen, excursies etc. Indien nodig kan de intern begeleider ingeschakeld worden.

De directeur wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld. Er wordt ook melding gemaakt in de teamvergadering van het pestgedrag, zodat iedereen alert kan zijn.

Stap 5:

Als voorgaande acties/maatregelen op niets uitlopen, volgt er een gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) en de directeur van de school. De leerkracht overhandigt de directeur het leerlingdossier met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.

De medewerking van de ouder(s)/verzorger(s) wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

Vanuit school wordt aangegeven, dat het nodige is gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem. De acties genoemd in stap 6, 7 en 8 kunnen hierbij aan bod komen.

Stap 6:

Bij aanhoudend pestgedrag kan, in overleg met de ouder(s)/verzorger(s), deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals de schoolbegeleider, schoolmaatschappelijk werk, het zorg advies team, de schoolarts of een orthopedagoog.

Hierbij dienen de intern begeleider en de directeur ingeschakeld te worden. Ook de mogelijkheid van het inschakelen van de leerplichtambtenaar als bemiddelaar kan worden aangegeven (in overleg met de directeur).

Stap 7:

Indien het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert binnen een vastgestelde termijn en/of de ouders van het kind onvoldoende meewerken om het probleem aan te pakken, kan de directeur overgaan tot bijzondere maatregelen als daar zijn: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van drie dagen. (zie ook: protocol schorsing en verwijdering van leerlingen) Mogelijk zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind. In het uiterste geval zal een kind van school verwijderd worden.

7. DIGITAAL PESTEN : Wat is het?

Hieronder verstaan we allerlei soorten pestgedrag (uitschelden, bedreigingen, buitensluiten, etc.) waarbij de pester gebruik maakt van de nieuwe media. De meest bekende media zijn internet (met al zijn toepassingen, zoals e-mail, chat, msn, webcam, Hyves, twitter en facebook) en de gsm.

Digitaal pesten is een vorm van psychisch geweld door en leerling of een groepje leerlingen op één of meer leerlingen die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Hoe gaan we hiermee om ?

We hebben binnen de school een aantal afspraken gemaakt betreffende internet op school.

- Leerlingen gebruiken internet voor het vinden van informatie onder leiding van de leerkracht.
- Internet moet een duidelijke aanvullende educatieve meerwaarde hebben.
- Er worden regels afgesproken bij het internetten.
- Leerkrachten blijven in de buurt van de leerlingen en computers.
- Chatten en MSN hoort niet op school als het geen educatief karakter heeft.
- Kinderen krijgen gerichte opdrachten op het internet.
- Leerkrachten gebruiken alleen hun e-mailadres van school om te communiceren richting ouders en leerlingen en hebben geen contact met ouders of leerlingen via Facebook, Hyves e.d.

Aanvullend nog een aantal richtlijnen vanuit het pestweb "Wegwijs bij pesten":

- Gebruik altijd een andere naam. Gebruik niet je eigen naam.
- Houd je wachtwoord en inlognaam geheim. Vertel ze aan niemand.
- Blokkeer degene die je het bericht stuurt.
- Als je iets vervelends ziet in je beeldscherm klik het dan snel weg. En praat erover.
- Praat erover als je gepest wordt via je mobieltje. Je kunt ook een ander nummer nemen. Geef je nieuwe nummer dan alleen aan je vrienden.
- Verzamel bewijzen: als de pester jou al heel lang pest, dan helpt 'niet reageren' vaak niet meer zo goed. Maak dan printjes van de pesterijen. Die bewijzen kun je dan aan je ouders of je leraar laten zien.
- Praat erover wat je ziet en wat je voelt met iemand die je vertrouwt!

De school is niet verantwoordelijk voor de activiteiten op internet tussen kinderen onderling in de thuissituatie. Indien er signalen vanuit de thuissituatie onze richting opkomen, die hun weerslag hebben op de klas/school hebben, zullen we per geval bekijken hoe we hiermee omgaan en de ouder(s)/verzorger(s) hierover inlichten.

Aan ouder(s)/verzorger(s) adviseren wij om het internet gebruik van hun kind(eren) inde gaten te houden en bovenstaande met hun kind te bespreken. Dit heeft ook onze aandacht binnen de school.

